

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

१. पदको विवरण

पदको नाम :	सहायक संगीत प्रबन्धक
तह :	६ (छ)
सेवा :	कलाकार
समूह :	कलाकार

२. आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता

मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धित विषयमा स्नातक वा कुनै पनि विषयमा स्नातक भई सम्बन्धित विषयमा ६ वर्षको अनुभव वा सम्बन्धित विषयमा प्रमाणपत्र तह उत्तीर्ण भई सम्बन्धित विषयमा ६ वर्षको अनुभव वा कुनै पनि विषयमा प्रमाणपत्र तह उत्तीर्ण भई सम्बन्धित विषयमा ८ वर्षको अनुभव वा सरकारी मान्यता प्राप्त संस्थाबाट सम्बन्धित विषयमा ६ महिनाको तालीम र सम्बन्धित विषयमा १० वर्षको अनुभव प्राप्त ।

३. परीक्षा योजना र पाठ्यक्रम

परीक्षाको किसिम प्रयोगात्मक, लिखित र अन्तर्वार्ता हुनेछ । प्रथम चरणमा १०० पूर्णाङ्कको प्रयोगात्मक परीक्षा हुनेछ । १०० पूर्णाङ्कको लिखित परीक्षा र पूर्णाङ्क ३० को अन्तर्वार्ता निम्नानुसारका चरणमा हुनेछ ।

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण :- प्रयोगात्मक परीक्षा (Practical Examination)					पूर्णाङ्क :- १००		
विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय	
प्रयोगात्मक परीक्षा	१००	५०	प्रयोगात्मक			१ घण्टा	
द्वितीय चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)					पूर्णाङ्क :- १००		
विषय	खण्ड	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
सामान्य ज्ञान र सेवा सम्बन्धी	(क) सामान्य ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न	२५ प्रश्न × २ अङ्क	१ घण्टा
	(ख) सेवा सम्बन्धी					२५ प्रश्न × २ अङ्क	
तृतीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)					पूर्णाङ्क :- ३०		
विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय	
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०		मौखिक				

द्रष्टव्य :

- परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- प्रथम चरणको प्रयोगात्मक परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराइने छ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिने छ ।
- द्वितीय चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र तृतीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- प्रयोगात्मक परीक्षा, लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ताको प्राप्ताङ्क जोडी योग्यताक्रम अनुसार परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

कलाकार सेवा, कलाकार समूह, ६(छ) तह, सहायक संगीत प्रबन्ध (वाद्यवादन विधा) पदको
प्रथम चरण प्रयोगात्मक परीक्षाको लागि
पाठ्यक्रम

प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम र योजना

पूर्णाङ्क :- १००

समय:- १ घण्टा

वाद्यवादन विधा

वाद्यवादन प्रस्तुती :

१. आफ्नो प्रमुख वाद्यको एकल प्रस्तुती	३०
२. संगत गर्ने क्षमता	
क. शास्त्रीय गायनमा संगत गर्ने	२०
ख. आधुनिक गायनमा संगत गर्ने	२०
ग. लोक गायनमा संगत गर्ने	२०
३. वाद्यवादन सम्बन्धित मौखिक प्रश्नोत्तर	<u>१०</u>
	जम्मा
	१००

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

कलाकार सेवा, कलाकार समूह, ६(छ) तह, सहायक संगीत प्रबन्ध (वाद्यवादन विधा) पदको
प्रतियोगित्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

विषय:- सामान्य ज्ञान र सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) :- सामान्य ज्ञान (५०अङ्क)

१. सामान्य ज्ञान

- १.१ नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, सामाजिक र आर्थिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- १.२ नेपालका प्रमुख प्राकृतिक स्रोतहरू सम्बन्धी जानकारी
- १.३ नेपालमा प्रचलित प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, साहित्य, कला र संगीत
- १.४ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटनाहरू तथा नवीनतम गतिविधिहरू सम्बन्धी जानकारी
- १.५ नेपालको वर्तमान संविधानको सामान्य जानकारी

२. सांस्कृतिक संस्थान सम्बन्धी ज्ञान

- २.१ सांस्कृतिक संस्थानको स्थापना र विकासक्रम
- २.२ सांस्कृतिक संस्थानको परिचय, उद्देश्य र कार्यहरू
- २.३ सांस्कृतिक संस्थानको विनियम, २०५४

खण्ड (ख) :- सेवा सम्बन्धी (५०अङ्क)

१. **नेपाली संगीतको इतिहास** **१० अङ्क**
 - १.१ लिच्छवि काल देखि हालसम्म
२. **उत्तर भारतीय संगीतको इतिहास** **१० अङ्क**
 - २.१ वेद काल देखि आधुनिक काल सम्म
३. **नेपाली परिवेशमा लोक संगीतको अवस्था बारे जानकारी** **१० अङ्क**
४. **निम्न राग र तालहरूको परिचय** **१० अङ्क**
 - ४.१ रागहरूको परिचय
 - क. आशावरी
 - ख. भिमपलासी
 - ग. वागेश्री
 - घ. विहाग

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

४.२ तालहरुको परिचय

क. त्रिताल

ख. एकताल

ग. चौताल

च. सोरठी ताल

५. थाट र पाश्चात्य स्वरलिपि

१० अङ्क

५.१ थाटको परिचय

५.२ थाटको वर्गीकरण

५.३ पाश्चात्य स्वरलिपि पद्धति

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

१. पदको विवरण

पदको नाम :	सहायक स्तर प्रथम
तह :	५ (पाँच),
सेवा :	कलाकार
समूह :	कलाकार

२. आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता

मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धित विषयमा प्रमाण पत्र तह उत्तिर्ण वा कुनै पनि विषयमा प्रमाणपत्र तह उत्तिर्ण भई सम्बन्धित विषयमा ४ वर्षको अनुभव वा सम्बन्धित विषयमा एस.एल.सी. सरह उत्तिर्ण भई सम्बन्धित विषयमा ५ वर्षको अनुभव वा एस.एल.सि. वा सो सरह उत्तिर्ण भई सम्बन्धित विषयमा ८ वर्षको अनुभव वा सरकारी मान्यता प्राप्त संस्थाबाट सम्बन्धित विषयमा ६ महिनाको तालीम र सम्बन्धित विषयमा १० वर्षको अनुभव प्राप्त ।

३. परीक्षा योजना र पाठ्यक्रम

परीक्षाको किसिम प्रयोगात्मक, लिखित र अन्तर्वार्ता हुनेछ । प्रथम चरणमा १०० पूर्णाङ्कको प्रयोगात्मक परीक्षा हुनेछ । १०० पूर्णाङ्कको लिखित परीक्षा र पूर्णाङ्क ३० को अन्तर्वार्ता निम्नानुसारका चरणमा हुनेछ ।

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण :- प्रयोगात्मक परीक्षा (Practical Examination)						पूर्णाङ्क :- १००	
विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय	
प्रयोगात्मक परीक्षा	१००	५०	प्रयोगात्मक			१ घण्टा	
द्वितीय चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)						पूर्णाङ्क :- १००	
विषय	खण्ड	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
सामान्य ज्ञान र सेवा सम्बन्धी	(क) सामान्य ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न	२५ प्रश्न × २ अङ्क	१ घण्टा
	(ख) सेवा सम्बन्धी					२५ प्रश्न × २ अङ्क	
तृतीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)						पूर्णाङ्क :- ३०	
विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय	
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०		मौखिक				

द्रष्टव्य :

- परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- प्रथम चरणको प्रयोगात्मक परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराइने छ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिने छ ।
- द्वितीय चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र तृतीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- प्रयोगात्मक परीक्षा, लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ताको प्राप्ताङ्क जोडी योग्यताक्रम अनुसार परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

कलाकार सेवा, कलाकार समूह, ५ (पाँच) तह, सहायक स्तर प्रथम (वाद्यवादन विधा) पदको
प्रथम चरण प्रयोगात्मक परीक्षाको लागि
पाठ्यक्रम

प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम र योजना

पूर्णाङ्क :- १००

समय:- १ घण्टा

वाद्यवादन विधा

वाद्यवादन प्रस्तुती :

१. आफ्नो प्रमुख वाद्यको एकल प्रस्तुती	३०
२. संगत गर्ने क्षमता	
क. शास्त्रीय गायनमा संगत गर्ने	२०
ख. आधुनिक गायनमा संगत गर्ने	२०
ग. लोक गायनमा संगत गर्ने	२०
३. वाद्यवादन सम्बन्धित मौखिक प्रश्नोत्तर	<u>१०</u>
	जम्मा
	१००

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

कलाकार सेवा, कलाकार समूह, ५ (पाँच) तह, सहायक स्तर प्रथम (वाद्यवादन विधा) पदको
प्रतियोगित्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

विषय:- सामान्य ज्ञान र सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) :- सामान्य ज्ञान (५०अङ्क)

१. सामान्य ज्ञान

- १.१ नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, सामाजिक र आर्थिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- १.२ नेपालका प्रमुख प्राकृतिक स्रोतहरू सम्बन्धी जानकारी
- १.३ नेपालमा प्रचलित प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, साहित्य, कला र संगीत
- १.४ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटनाहरू तथा नवीनतम गतिविधिहरू सम्बन्धी जानकारी
- १.५ नेपालको वर्तमान संविधानको सामान्य जानकारी

२. सांस्कृतिक संस्थान सम्बन्धी ज्ञान

- २.१ सांस्कृतिक संस्थानको स्थापना र विकासक्रम
- २.२ सांस्कृतिक संस्थानको परिचय, उद्देश्य र कार्यहरू
- २.३ सांस्कृतिक संस्थानको विनियम, २०५४

खण्ड (ख) :- सेवा सम्बन्धी (५०अङ्क)

१. नेपाली वाद्यहरूको परिचय .

१६ अङ्क

- १.१ शास्त्रीय वाद्यहरू
 - सरोद
 - ईसराज
 - सहनाई
 - तबला
- १.२ आधुनिक वाद्यहरू
 - गितार
 - वेला
 - मेन्दोलिन
 - क्वोर्ड
- १.३ परम्परागत तथा लोकवाजाहरू
 - टुडना
 - मुरली

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

- करनाल
 - मुर्चुगा
 - शंख
 - धिमे
 - ढोलक
 - भुस्या
२. **नेपाली वाद्यवादक, संगीतकार तथा वाद्यसंयोजकहरुको परिचय तथा योगदान** १० अङ्क
- २.१ शास्त्रीय वाद्यवादक:
- प. देव चन्द्र रेग्मी
 - पं. होमनाथ उपाध्याय
- २.२ आधुनिक वाद्यवादक/संगीतकार
- गोपाल योञ्जन
- २.३ लोकवादक/संकलक
- रामशरण नेपाली
३. **नेपाली संगीतको संक्षिप्त इतिहास :** १० अङ्क
- ३.१ शास्त्रीय संगीत
- राणाकाल देखि आधुनिककाल सम्म
- ३.२ आधुनिक संगीत
- सेतुराम देखि नारायण गोपाल लगायत हाल सम्मका संगीतज्ञहरु वारेमा जानकारी
- ३.३ लोक संगीत
- नेपालका विभिन्न जातजातीमा पाईने लोकगीतहरु
४. **राग, ताल र स्वरलिपीको परिचय :** १४ अङ्क
- ४.१ रागहरुको परिचय
- तिलङ्ग
 - खमाजग
 - काफी
- ४.२ मेजर र माइनर स्केल, मेजर र माइनर कर्ड
- ४.३ तालहरुको परिचय
- त्रिताल
 - रूपक
 - भूपताल
 - ख्यालि ताल
- ४.४ स्वरलिपीको परिचय :
- भातखण्डे स्वरलिपी पद्धती
- ४.५

१. पदको विवरण

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

पदको नाम :	सहायक स्तर द्वितीय
तह :	४ (चार),
सेवा :	कलाकार
समूह :	कलाकार

२. आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता

दशौ कक्षा उत्तिर्ण भई सम्बन्धित विषयमा ५ वर्षको अनुभव वा नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त संस्थाबाट सम्बन्धित विषयमा ६ महिनाको तालिम लिई ६ वर्षको अनुभव प्राप्त ।

३. परीक्षा योजना र पाठ्यक्रम

परीक्षाको किसिम प्रयोगात्मक, लिखित र अन्तर्वार्ता हुनेछ । प्रथम चरणमा १०० पूर्णाङ्कको प्रयोगात्मक परीक्षा हुनेछ । १०० पूर्णाङ्कको लिखित परीक्षा र पूर्णाङ्क ३० को अन्तर्वार्ता निम्नानुसारका चरणमा हुनेछ ।

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण :- प्रयोगात्मक परीक्षा (Practical Examination)					पूर्णाङ्क :- १००		
विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय	
प्रयोगात्मक परीक्षा	१००	५०	प्रयोगात्मक			१ घण्टा	
द्वितीय चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)					पूर्णाङ्क :- १००		
विषय	खण्ड	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
सामान्य ज्ञान र सेवा सम्बन्धी	(क) सामान्य ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न	२५ प्रश्न × २ अङ्क	१ घण्टा
	(ख) सेवा सम्बन्धी					२५ प्रश्न × २ अङ्क	
तृतीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)					पूर्णाङ्क :- ३०		
विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय	
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०		मौखिक				

द्रष्टव्य :

१. परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
२. प्रथम चरणको प्रयोगात्मक परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराइने छ ।
३. लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिने छ ।
४. द्वितीय चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र तृतीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
५. प्रयोगात्मक परीक्षा, लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ताको प्राप्ताङ्क जोडी योग्यताक्रम अनुसार परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।
६. पाठ्यक्रम लागू मिति :-

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

कलाकार सेवा, कलाकार समूह, ४ (चार) तह, सहायक स्तर द्वितीय (वाद्यवादन विधा) पदको
प्रथम चरण प्रयोगात्मक परीक्षाको लागि
पाठ्यक्रम

प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम र योजना

पूर्णाङ्क :- १००

समय:- १ घण्टा

वाद्यवादन विधा

वाद्यवादन प्रस्तुती :

१. आफ्नो प्रमुख वाद्यको एकल प्रस्तुती	३०
२. संगत गर्ने क्षमता	
क. शास्त्रीय गायनमा संगत गर्ने	२०
ख. आधुनिक गायनमा संगत गर्ने	२०
ग. लोक गायनमा संगत गर्ने	२०
३. वाद्यवादन सम्बन्धित मौखिक प्रश्नोत्तर	<u>१०</u>
	जम्मा
	१००

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

कलाकार सेवा, कलाकार समूह, ४ (चार) तह, सहायक स्तर द्वितीय (वाद्यवादन विधा) पदको
प्रतियोगित्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

विषय:- सामान्य ज्ञान र सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) :- सामान्य ज्ञान (५०अङ्क)

१. सामान्य ज्ञान

- १.१ नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, सामाजिक र आर्थिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- १.२ नेपालका प्रमुख प्राकृतिक स्रोतहरू सम्बन्धी जानकारी
- १.३ नेपालमा प्रचलित प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, साहित्य, कला र संगीत
- १.४ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटनाहरू तथा नवीनतम गतिविधिहरू सम्बन्धी जानकारी
- १.५ नेपालको वर्तमान संविधानको सामान्य जानकारी

२. सांस्कृतिक संस्थान सम्बन्धी ज्ञान

- २.१ सांस्कृतिक संस्थानको स्थापना र विकासक्रम
- २.२ सांस्कृतिक संस्थानको परिचय, उद्देश्य र कार्यहरू
- २.३ सांस्कृतिक संस्थानको विनियम, २०५४

खण्ड (ख) :- सेवा सम्बन्धी (५०अङ्क)

१. नेपाली वाद्यहरूको परिचय .

१६ अङ्क

- १.१ शास्त्रीय वाद्य :
 - सितार
 - बाँसुरी
 - तबला
- १.२ आधुनिक वाद्य :
 - गितार
 - क्विबोर्ड
 - ड्रम
- १.३ पराम्परागत तथा लोक वाद्य :
 - सारङ्गी
 - मादल
 - तिन्हु

सांस्कृतिक संस्थान

(राष्ट्रिय नाचघर)

जमल काठमाण्डौ ।

२. **नेपाली वाद्यवादक, संगीतकार तथा वाद्यसंयोजकहरुको परिचय तथा योगदान :** १० अङ्क
- २.१ शास्त्रीय वाद्यवादक
- वाद्यशिरोमणी गणेशलाल श्रेष्ठ
- २.२ आधुनिक वाद्यवादक/संगीतकार :
- अम्बर गुरुङ्ग
- २.३ लोक वाद्यवादक :
- भलकमान गन्धर्व
३. **नेपाली शास्त्रीय, आधुनिक तथा लोक संगीत एवं पारिभाषिक शब्दावलीहरु** १४ अङ्क
- ३.१ नेपाली शास्त्रीय, आधुनिक तथा लोक संगीतको संक्षिप्त परिचय
- ३.२ पारिभाषिक शब्दावलीहरुको ज्ञान (संगीत)
- संगीत
 - ध्वनी
 - नाद
 - स्वर
 - श्रुति
 - थाट
 - राग
 - अलंकार
 - सप्तक
- ३.३ पारिभाषिक शब्दावलीहरुको जानकारी (ताल)
- ताल
 - लय
 - ठेका
 - मात्रा
 - विभाग
 - सम
 - ताली
 - खाली
४. **राग र तालहरुको ज्ञान** १० अङ्क
- ४.१ रागहरुको ज्ञान
- क. राग भुपाली
 - ख. राग यमन
- ४.२ तालहरुको ज्ञान :
- त्रिताल
 - कहरवा
 - दादरा
 - भ्याउरे ताल